

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-12-04
Besvaras senast
2025-12-18

Till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:213 Rätten till inkomst för personer med funktionsnedsättning

Myndigheten för delaktighets (MFD) rapport Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2024 visar tydligt att personer med funktionsnedsättning fortfarande har betydligt sämre möjligheter till egen försörjning än befolkningen i stort. Klyftorna är inte bara bestående – i flera delar ökar de.

Enligt rapporten är ersättningsnivåerna i sjukersättning och aktivitetsersättning så låga att många lever långt under en skälig levnadsnivå. Många unga med aktivitetsersättning lever i praktiken på existensminimum. Samtidigt rapporterar MFD att allt fler upplever att det är svårt att få rätt till ersättning, att avslag ökar och att handläggningen uppfattas som oförutsägbar och rättsosäker. Försäkringssystemet ger därmed inte den trygghet det är avsett att ge.

Rapporten visar att sysselsättningsgraden bland personer med funktionsnedsättning står still eller minskar. Allt fler uppger att de inte får de anpassningar, det stöd eller de insatser som krävs för att få och behålla ett jobb. Arbetsgivare saknar kunskap, och Arbetsförmedlingens stödinsatser är ofta korta, splittrade eller svåråtkomliga. Det är alltså inte individens arbetsförmåga som brister, utan bristande anpassning i samhället och arbetslivet.

En annan central del i MFD:s rapport är att daglig verksamhet fortfarande präglas av stora skillnader beroende på kommun. Utbud, kvalitet och innehåll varierar kraftigt. Dessutom ger daglig verksamhet inte möjlighet till egen försörjning – habiliteringsersättningen är låg, frivillig och helt beroende av kommunernas ekonomi. Verksamheterna i många kommuner har en begränsad utformning och ofta saknas tydliga vägar vidare mot arbete eller studier. MFD konstaterar att detta skapar en strukturell fattigdom där personer med omfattande funktionsnedsättningar i praktiken är utestängda från möjligheten att nå ekonomiskt oberoende.

Gemensamt för alla tre områden är att bristerna inte handlar om individuella begränsningar utan om systemfel. MFD varnar uttryckligen för att de individuella stöden håller på att urholkas, att rättigheter undermineras och att ekonomisk utsatthet ökar.

Enligt funktionsrättskonventionen ska konventionsstaterna erkänna rätten till arbete för personer med funktionsnedsättning på lika villkor som för andra. Det

innefattar rätten att kunna förtjäna sitt uppehälle genom fritt valt eller antaget arbete på arbetsmarknaden och i en arbetsmiljö som är öppen, som främjar integration och som är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande frågor till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall:

1. Vilka åtgärder avser ministern och regeringen att vidta för att stärka ekonomin bland personer med funktionsnedsättningar?
2. Avser ministern och regeringen att göra funktionsrättskonventionen till lag?

.....

Nadja Awad (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann